

ใบความรู้ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ของจังหวัดสกลนคร

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ป่าไม้และพืชพรรณ

จังหวัดสกลนครตามข้อมูลสำนักงานป่าไม้จังหวัดสกลนคร ปี 2538 มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 870,467 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 14.50 ของพื้นที่ของจังหวัด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ป่าไม้ผลัดใบและป่าดิบแล้ง มีป่าสงวนแห่งชาติ 16 แห่ง ป่าอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ ป่าอุทยานแห่งชาติภูพานมีเนื้อที่ 415,439 ไร่ และอุทยานแห่งชาติห้วยหวดมีเนื้อที่ 517,840 ไร่ ซึ่งยังคงสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีพรรณไม้และสัตว์ป่านานาชนิด

แร่ธาตุ

ทรัพยากรสิ่งหนึ่งที่ดึงดูดใจผู้คนให้เข้ามาอยู่ในแถบสกลนครและเขตใกล้เคียง คือเกลือ จากการสำรวจของนักโบราณคดีในปี 2538-2539 พบว่าในบริเวณระหว่างพื้นที่ในเขตลำน้ำยามไหลลงลำน้ำสงครามและลำน้ำอูนในเขตอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม และเขตอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร มีโพ้นเกลือที่เป็นแหล่งร่องรอยของการทำเกลือเก่า 9 แห่ง คือ สำนักสงฆ์โพ้นช้างขาวสันติธรรม โพ้นदै โพ้นกอก โพ้นคุ่ม โนนจุลฉวี วัดโพธิ์เครือ และสำนักสงฆ์ร้างโนนหัวเข้สันติธรรม ในเขตอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม จากหลักฐานเครื่องปั้นดินเผาที่พบ อนุมานได้ว่าบริเวณนี้น่าจะเป็นชุมชนยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่มีการผลิตเกลือและส่งออกไปจำหน่ายยังอาณาจักรเจนละบก

แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดสกลนครอุดมด้วยแหล่งน้ำสายสำคัญ ซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในบริเวณเทือกเขาภูพาน ได้แก่ ลำน้ำสงคราม ลำน้ำพุง ลำน้ำก่ำ ลำน้ำยาม ลำน้ำห้วยปลาหาง และลำน้ำอูน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเขื่อนน้ำอูนและเขื่อนน้ำพุง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำคัญขนาดใหญ่ที่ใช้ประโยชน์สำหรับการชลประทานเพื่อการเกษตร อีกทั้งเขื่อนน้ำพุงยังใช้น้ำเพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้าอีกด้วย

ใบงาน “ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร”

คำชี้แจง ให้แต่ละกลุ่มบันทึกข้อมูลจากการชมวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา ชุด “ข้อมูลพื้นฐานวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อรายงานหน้าชั้นเรียน

ที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	ที่ตั้ง
1.		
2.		
3.		
4.		

เพื่อน ๆ อยากไปเที่ยวที่ไหน
มากที่สุดครับ ???
แล้วเราจะช่วยกันอนุรักษ์ธรรมชาติ
และแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ
ได้อย่างไรบ้างเอ่ย ???

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย / ลงในระดับคะแนนทางขวามือ

เลข ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน												รวม คะแนน	ผลการ ประเมิน (เฉลี่ย)
	ความ กระตือรือร้น			ความมี ระเบียบวินัย			การให้ ความร่วมมือ			ความรับผิดชอบ				
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

หมายเหตุ ให้พิจารณาประเมินเป็นระดับคุณภาพดังนี้

ดีมาก ให้คะแนน 2

พอใช้ ให้คะแนน 1

ควรปรับปรุง ให้คะแนน 0

แบบตรวจผลงานนักเรียน

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย / ลงในระดับคะแนนทางขวามือ

เลข ที่	ผลงานที่ประเมิน												รวม คะแนน	ผลการ ประเมิน (เฉลี่ย)
	การบันทึกข้อมูล			ความถูกต้องของ ข้อมูล			รายงานตรงตาม ขั้นตอน			เสร็จทันตามเวลา				
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

หมายเหตุ ให้พิจารณาประเมินเป็นระดับคุณภาพดังนี้

ดีมาก ให้คะแนน 2

พอใช้ ให้คะแนน 1

ควรปรับปรุง ให้คะแนน 0

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 สภาพทางสังคมของจังหวัดสกลนคร
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เวลา 3 ชั่วโมง

ความคิดรวบยอด

ประชากรของจังหวัดสกลนครประกอบด้วยชนพื้นเมืองหลายกลุ่ม ได้แก่ ชาวภูไท ไทข้อ ไทกะเลิง ไทโซ้ย ไทโส้ และไทอีสาน ซึ่งแต่ละเผ่าล้วนมีขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูด การแต่งกาย การละเล่นที่แตกต่างกัน มีวิถีชีวิตซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชนเผ่าพื้นเมือง น่าสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนระบุชื่อกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองของจังหวัดสกลนครได้
2. นักเรียนอธิบายถึงลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองได้

สาระการเรียนรู้

- เชื้อชาติและชนเผ่าพื้นเมือง
- เอกลักษณ์ประจำเผ่าพื้นเมือง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูและนักเรียนร่วมชมวิดีโอทัศน์เพื่อการศึกษา ชุด ข้อมูลวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนเล่าถึงประสบการณ์เกี่ยวกับงานประเพณี ความเป็นอยู่ของชนเผ่าพื้นเมืองต่าง ๆ ที่นักเรียนรู้จัก
2. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง ชนเผ่าพื้นเมืองสกลนคร
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาลงถึงเชื้อชาติและชนเผ่าพื้นเมืองของจังหวัดสกลนคร ประกอบบัตรภาพชนเผ่าพื้นเมือง สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละเผ่า ดังนี้
 - ลักษณะการแต่งกาย
 - ภาษาพูดประจำเผ่า
 - ประเพณีการละเล่น

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมชมวิดีโอทัศน์เพื่อการศึกษา ชุด ข้อมูลวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกครั้ง พร้อมทั้งสนทนาถึงสิ่งที่บ่งชี้ความเป็นเอกลักษณ์ ลักษณะการแต่งกาย ภาษาพูด ประจำเผ่า ประเพณีการเล่น เป็นต้น

2. นักเรียนทำแบบฝึกหัดในใบงาน เรื่อง เอกลักษณ์ประจำชนเผ่าพื้นเมือง
สื่อการเรียนรู้

1. วิดีทัศน์เพื่อการศึกษา ชุด ข้อมูลวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. บัตรภาพ “การแต่งกาย” ของชนเผ่าพื้นเมืองต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนคร
3. ใบความรู้ เรื่อง ชนเผ่าพื้นเมืองสกลนคร
4. ใบงาน “เอกลักษณ์ประจำชนเผ่าพื้นเมือง”

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตและบันทึกผลการระบุชื่อกลุ่มชนพื้นเมืองของจังหวัดสกลนคร
2. สังเกตการเล่าถึงประสบการณ์เกี่ยวกับงานประเพณี ความเป็นอยู่ของชนเผ่าพื้นเมืองต่าง ๆ ที่นักเรียนรู้จัก
3. ตรวจผลงานจากใบงาน เรื่อง เอกลักษณ์ประจำชนเผ่าพื้นเมือง

ใบความรู้ : คนเผ่าพื้นเมืองสกลนคร

สกลนคร เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีเรื่องราวในอดีตที่น่าสนใจ มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน ที่ศึกษาได้จากตำนาน นิทานพื้นบ้าน หลักฐานทางโบราณคดีและเอกสารต่าง ๆ ที่มีข้อมูลกระจายทั่วไป รวมทั้งผู้รู้ในท้องถิ่นที่เป็นบุคคลร่วมสมัย หากแต่ไม่ได้บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้เป็นหลักฐาน จึงทำให้ข้อมูลต่าง ๆ นับวันจะสูญหายไปและขาดความต่อเนื่อง ทำให้ประวัติศาสตร์เมืองสกลนคร ไม่สมบูรณ์ ประชากรดั้งเดิมมีอยู่หลายกลุ่มชาติพันธุ์ แม้จะไม่ใช่คนลาวทั้งหมด ถ้าหากยกเว้นความคล้ายคลึงกันในทางลักษณะของวัฒนธรรมแล้ว ก็ยังมีความแตกต่างกันในเรื่องเผ่าพันธุ์ แหล่งที่มา ตลอดจนภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตด้วย ดังกรณีเมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเสด็จไปตรวจราชการมณฑลอูร และมณฑลอีสาน ใน พ.ศ. 2449 ทรงเล่าว่า คนที่อยู่แถวลุ่มแม่น้ำโขงที่แตกต่างไปจากล้านช้าง มี 8 พวก คือ

พวกภูไท (ผู้ไทย) อยู่ในเขตเมืองสกลนครและเรณูนคร

พวกกะเลิง อยู่ในสกลนคร เดิมอยู่เมืองกะตาก

พวกข้อ อยู่แถวเมืองท่าอุเทนและเมืองสกลนคร

พวกแสก อยู่เมืองอาจสามารถ เขตจังหวัดนครพนม

พวกโซ้ย อยู่เมืองอากาศอำนวย ในเขตจังหวัดสกลนคร

พวกกะตาก อยู่ในเขตจังหวัดสกลนคร

พวกกะโซ่ อยู่ในเขตเมืองกุสุมาลย์ ในเขตจังหวัดสกลนคร

พวกเขมรป่าดง อยู่ในเขตอีสานใต้

ในอดีตมีกลุ่มคนเคลื่อนย้ายเข้าสู่สกลนครอย่างมากมาย จนกระทั่งในปัจจุบันปรากฏมีประชาชนเผ่าพื้นเมืองต่าง ๆ โดยสรุปดังนี้

1. ชาวภูไท หรือผู้ไทย

เดิมมาจากคำว่า พูไท หรืออุไท ซึ่งหมายถึงคนเผ่าไทยกลุ่มหนึ่งที่มีอยู่ในแคว้นสิบสองจุไท และอาณาจักรล้านช้างมีการเคลื่อนย้ายเข้ามาในภาคอีสานหลายครั้ง และจากที่ต่างกัน กล่าวคือ ผู้ไทยวัง คือ ผู้ไทยที่อพยพมาจากเมืองวัง ตั้งบ้านเรือนในแถบอำเภอพรรณานิคม ผู้ไทยกระป๋อง มาจากเมืองกะป๋อง ตั้งบ้านเรือนที่ในเขตอำเภวาริชภูมิ และผู้ไทยกะตาก ตั้งบ้านเรือนอยู่แถบตำบลโนนหอมและแถบริมหนองหารด้านทิศใต้

ลักษณะการประกอบอาชีพ ชาวผู้ไทยเป็นคนขยันมีการประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น ทำไร่นา ทำวัวควาย ซึ่งหัวหน้าผู้นำกองคาราวานวัวควายไปขาย เรียกว่า นายฮ้อย โดยเฉพาะชาวผู้ไทยวารีขุมมีความรู้ในการปลูกหวายไว้รับประทานและจำหน่าย

ด้านวัฒนธรรม มีการสร้างทำนองดนตรี ซึ่งเรียกว่า ลาย มีแบบแปลนบ้านผู้ไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่าผู้ไทย แต่ปัจจุบันนิยมปลูกบ้านโดยมีแบบแปลนทรงไทย

ลักษณะการแต่งกาย นุ่งผ้าชิ้นหมี่ตีนต่อขนาดกว้าง 3 นิ้ว ทอเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่หมี่ขอ ผ้าฝ้ายข้อมคราม ซึ่งสีครามเข้มขึ้น (ครามแก่) เรียกว่า ผ้าดำ นิยมสวมเสื้อแขนกระบอกติดกระดุมเรียงเป็นแถวข้อมด้วยคราม เมื่อมีการฟ้อนรำจะแต่งขลิบแดงที่แขนและชายเสื้อ และมีผ้ารองทอเป็นพื้นเล็กเป็นผ้าลายคลุมไหล่ สวมเครื่องประดับ สร้อยข้อมือข้อเท้าด้วยโลหะเงิน เก้าฝอยมวยสูงตั้งตรง มัดมวยด้วยผ้าแถบพื้นเล็ก ๆ ในการแสดงฟ้อนผู้ไทยและกลองกิ่ง ผู้ฟ้อนจะสวมเสื้อขาว ปลายมีพู่สีแดง ฟ้อนเพื่อถวายองค์พระธาตุ และฟ้อนในพิธีต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองงานประเพณีของชาวผู้ไทยวารีขุม คือ พิธีสักการะเจ้าปู่หมื่นเหล็กดี ในวันที่ 6 เมษายนของทุกปี และงานวันหวายโลก ซึ่งมีการประกวดหน่อหวาย และการปรุงอาหารจากหวายในวันที่ 5 ธันวาคมของทุกปี (ปัจจุบันได้ยกเลิกกิจกรรมนี้ไปแล้ว)

2. ชาวไทกะเลิง

เป็นเผ่าพันธุ์ที่อยู่ปะปนกับเผ่าอื่น ๆ ส่วนใหญ่มาจากเทือกเขาอาค ระหว่างพรมแดนประเทศลาว และญวน อพยพเข้ามาอยู่รอบ ๆ เมืองสกลนคร ส่วนที่อพยพมาที่หลังจะอยู่ใกล้เขาภูพาน ชาวกะเลิงมีรูปร่างเล็กสันทนต์ ค่อนข้างเตี้ยและผิวดำ มีนิสัยโอบอ้อมอารี พวกที่อยู่เชิงเขาหาของป่าเป็นแหล่งอาหาร และเลี้ยงหมู เชื้อภูตผี และนับถือศาสนาพุทธ การละเล่นของชาวกะเลิง คือ กะเลิงคล้องช้าง

3. ชาวไทโส้ หรือไทกะโซ่

เป็นกลุ่มที่อ้างว่ามาจากเมืองมหาชัยกองแก้ว มาอยู่ที่เขตอำเภอกุสุมาลย์ บางกลุ่มอ้างว่ามาจากเมืองบ๋า เชื่อว่าเป็นกลุ่มที่มาจากที่สูงตามเชิงเขา ปลูกข้าวไร่ เก็บผลผลิตจากป่า ปลูกพริก และนำผลผลิตที่ได้มาแลกเปลี่ยนผ้า อาหารจากชาวผู้ไทย มาอยู่สกลนครต้องปรับตัวตามพื้นที่ราบ เป็นกลุ่มคนที่เชื่อเรื่องภูตผีวิญญาณ มีวัฒนธรรมในการทำศพคนตาย มีพิธีเชิญวิญญาณผู้ตายกลับเรือน พิธีเลี้ยงผีแต่ละปีให้มีแม่ครูรักษาผู้เจ็บป่วย และการแสดงไล่ทั้งบั้ง เพื่อแสดงความเคารพผู้ตาย การแต่งกายของสตรีมักฟ้อนนิยมแต่งแบบใส่โบราณ เก้าฝอยสูงทรงมวย มีผ้าสีขาวมัดมวย สวมเสื้อแขนยาวสามส่วนสีดำหรือข้อมครามติดกระดุมเงิน นุ่งผ้าชิ้นมัดหมี่ต่อหัวต่อเชิง ห่มสะไบ ผ้าจิตรหรือผ้าเก็บดอก ไม่สวมรองเท้า สวมเครื่องประดับต่างหู สร้อยคอ กำไลข้อมือ กำไลเท้า ทำด้วยเงิน

4. ชาวไทย้อ

เป็นกลุ่มใหญ่ในสกลนคร โดยเฉพาะชุมชนในตัวเมืองสกลนคร เป็นกลุ่มที่เข้ามาอยู่ในสกลนคร และขอพึ่งบรมโพธิสมภาร เจ้ากรุงสยามจึงโปรดเกล้าฯ ให้เป็นเจ้าเมืองสกลนครในเวลาต่อมา คือ พระยาประเทศธานี(คำ) พระยาประเทศธานี(ปัด) และพระยาจันทประเทศธานี(โง่นคำ) บุคคลเหล่านี้มีบทบาทในการเกลี้ยกล่อมกลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ ให้เข้ามาอยู่ในอีสาน ชาวข้อมีผิวขาว อมเหลือง รูปร่างสันทนต์ มีสำเนียงการพูดที่อ่อนหวาน มีอาชีพทำนา ทำสวนผลไม้ และค้าขาย นิยมเย็บปักถักร้อย ทอเสื่อกก มีฝีมือในการทำอาหาร

ลักษณะการแต่งกาย นุ่งผ้าจีนต่อเชิงเช่นเดียวกับชาวไทย สืผ้าจีนนิยมสีเปลือกหอยคันด้วยสีเขียว แดง เหลือง และน้ำเงินเป็นลายเล็ก ๆ ปัจจุบันสวมเสื้อแขนกระบอกสีขาว สีเหลือง เก็บชายคาดเข็มขัดเงิน เป็นเผ่าที่มีบทบาทในการทำปราสาทผึ้ง และงานประเพณีแข่งผีโขนของไท้อ้อบ้านไฮหย่อง ในเทศกาลบุญพระเวสสันดร และงานคุ้มโฮม วันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของชาวไท้อ้อในเขตชุมชนเมืองสกลนคร

5. ชาวไทโย้ย

โย้ย หรือ โย้ย เป็นกลุ่มเผ่าพันธุ์หนึ่งที่มีไม่มากนัก ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตอำเภออากาศอำนวย อพยพมาจากบริเวณปากน้ำช่องทำวูเซในเขตลาวอพยพมาตั้งแต่วังกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งบ้านเรือนบริเวณบ้านม่วงริมน้ำขาม ซึ่งมีทำเลเหมาะในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ จับปลา และที่สำคัญมีการประกอบพิธีกรรมไหลเรือไฟ เป็นกลุ่มคนที่พูดช้า ลงท้ายจะลากเสียงยาว มีประเพณีการเล่นไหลเรือไฟในกลุ่มน้ำขามมีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 เป็นการบูชารอยพระพุทธบาทของสัมมาสัมพุทธเจ้าตามคติอินเดีย ขณะเดียวกันเป็นการขอขมาลาโทษแม่คงคาด้วย การละเล่นอีกอย่างหนึ่งของชาวโย้ยจะเล่นในงานบุญพระเวสเดือน 4 ไปตามบ้านเรือน เรียกว่า โย้ยกลองแดง มีการออกทวงกลอนในการตีกลองและรวบรวมเงินบริจาคไปถวายวัด นับว่าได้รับความสนุกสนานและได้กุศลด้วย

6. ชาวไทอีสาน

เป็นกลุ่มใหญ่มีอยู่ทั่วไป เป็นกลุ่มเก่าที่สุดตั้งแต่สมัยเจ้าโสมพะนิล ที่เคยปกครองเมืองสกลทวาปี และได้ย้ายไปอยู่ที่กาฬสินธุ์ ในสกลนครนอกจากจะมีกลุ่มไทอีสานจากกาฬสินธุ์ ยังมีกลุ่มที่มาจากร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ได้เข้ามาปะปนกับไทโย้ยที่สว่างแดนดิน เป็นกลุ่มชนที่ได้รับอิทธิพลจากราชธานีเวียงจันทน์โบราณ มีตัวอักษรไทยน้อยหรือตัวลาว อักษรธรรมหรือตัวขอม มีการปฏิบัติตามจารีตคติสิบสองและครองสิบสี่ ก่อเกิดการทำบุญตามเทศกาลในรอบปี ทำให้มีงานบุญพะแหวด (พระเวสสันดร) บุญบั้งไฟ เป็นต้น และยังมีการสวดสรวงกัญญา ซึ่งเป็นการสวดมนต์หมู่ที่มีทำนองไพเราะ มีการไหว้ครูบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และสิ่งที่ควรเคารพบูชา

ใบงาน “เอกลักษณ์ประจำชนเผ่าพื้นเมือง”

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเอกลักษณ์ประจำชนเผ่าพื้นเมืองต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ชนเผ่าใดนิยมสวมเครื่องประดับสร้อยข้อมือ ข้อมเท้าด้วยโลหะเงิน เปล้าผมมวยสูงตรง มัดมวยด้วยผ้าแถบผืนเล็ก ๆ ?

ตอบ.....

2. พิธีสักการะเจ้าปู่หมื่นเหี้ยมศักดิ์ เป็นประเพณีของชนเผ่าพื้นเมืองใด ?

ตอบ.....

3. “ไล่ทั้งบั้ง” เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทกะโซ่ ซึ่งจะปฏิบัติในโอกาสใด ?

ตอบ.....

4. ชนเผ่าพื้นเมืองใดที่มีบทบาทในการทำปราสาทผึ้งและประเพณีแข่งผีโขน ?

ตอบ.....

5. “รำด้วยการเลียนแบบการคล้องช้าง” เป็นการแสดงของชนเผ่าพื้นเมืองใด ?

ตอบ.....

6. การประกอบพิธีไหลเรือไฟ เป็นประเพณีของชนเผ่าพื้นเมืองใด ?

ตอบ.....

7. ชนเผ่าพื้นเมืองกลุ่มใดก่อเกิดการทำบุญตามจารีตประเพณีฮีตสิบสองครองสิบสี่ มีการทำบุญพระเวสสันดร และบุญบั้งไฟ ?

ตอบ.....

เร่งมือหน่อยนะเพื่อน ๆ

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย / ลงในระดับคะแนนทางขวามือ

เลข ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน												รวม คะแนน	ผลการ ประเมิน (เฉลี่ย)
	ความ กระตือรือร้น			ความมี ระเบียบวินัย			การให้ ความร่วมมือ			ความรับผิดชอบ				
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

หมายเหตุ ให้พิจารณาประเมินเป็นระดับคุณภาพดังนี้

- ดีมาก ให้คะแนน 2
- พอใช้ ให้คะแนน 1
- ควรปรับปรุง ให้คะแนน 0

แบบตรวจผลงานนักเรียน

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย / ลงในระดับคะแนนทางขวามือ

เลข ที่	ผลงานที่ประเมิน												รวม คะแนน	ผลการ ประเมิน (เฉลี่ย)
	การบันทึกข้อมูล			ความถูกต้องของ ข้อมูล			รายงานตรงตาม ขั้นตอน			เสร็จทันตามเวลา				
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

หมายเหตุ ให้พิจารณาประเมินเป็นระดับคุณภาพดังนี้

ดีมาก ให้คะแนน 2

พอใช้ ให้คะแนน 1

ควรปรับปรุง ให้คะแนน 0

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีกับการประกอบอาชีพ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เวลา 2 ชั่วโมง

ความคิดรวบยอด

ชาวสกลนครส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งทำรายได้ให้แก่เกษตรกร และนำรายได้เข้าจังหวัด โดยการนำภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งเป็นพื้นความรู้ที่สั่งสมกันมา เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ สามารถผลิตสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสกลนคร นอกจากนี้ ชาวสกลนครยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพและโครงการในพระราชดำริเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝึกอาชีพเสริมหลังว่างจากอาชีพหลัก มีรายได้เพิ่มขึ้นให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง อีกทั้งสกลนครเป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน จึงมีภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีชาวบ้านที่นำศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนบอกอาชีพหลักของประชาชนในจังหวัดสกลนครได้
2. นักเรียนบรรยายถึงวิธีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบอาชีพของชาวสกลนครได้
3. นักเรียนระบุถึงคุณค่า ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่มีต่อการประกอบอาชีพหรือการดำรงชีวิตได้
4. นักเรียนตระหนักและอภิปรายถึงความสำคัญของโครงการในพระราชดำริ ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประชาชนชาวจังหวัดสกลนครได้

สาระการเรียนรู้

- การทำมาหากินและการประกอบอาชีพของชาวสกลนคร
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพ
- โครงการในพระราชดำริ, ศูนย์ศิลปาชีพ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูนำบัตรภาพชุดการประกอบอาชีพ ให้นักเรียนระบุชื่ออาชีพตามบัตรภาพนั้น ๆ

ชั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. แบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม ศึกษาบัตรภาพชุดการประกอบอาชีพ
2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพ
3. นักเรียนร่วมกันสนทนาถึงอาชีพ การทำมาหากินของชาวจังหวัดสกลนครที่นักเรียน

คุ้นเคย

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเรื่อง การทำมาหากินของชาวสกลนคร โดยชมวิดีโอทัศน์ เพื่อการศึกษา พร้อมทั้งเขียนสรุปเกี่ยวกับอาชีพหลักของชาวสกลนครในใบงาน “ทำเนียบอาชีพชาวสกลนคร”

5. นักเรียนตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มรายงานผลการศึกษาตามรายละเอียดในใบงาน “ทำเนียบอาชีพชาวสกลนคร”

6. ครูนำภาพผลิตภัณฑ์หรือสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวสกลนคร ได้แก่ การผลิตเตาอั้งโล่ การทำไร่นาสวนผสม การปลูกหอย การสานแข่ง ไวน้จากมะเฒ่า เป็นต้น ให้นักเรียนดูพร้อมทั้งร่วมสนทนาโดยใช้คำถามดังนี้

- นักเรียนทราบแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์เหล่านี้หรือไม่
- นักเรียนชอบผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพชิ้นใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
- นอกจากตัวอย่างผลิตภัณฑ์เหล่านี้แล้ว นักเรียนรู้จักผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างอื่นอีกหรือไม่ อะไรบ้าง

- ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีมีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างไร

7. นักเรียนร่วมกันศึกษานานาอาชีพ ตามโครงการพระราชดำริ และศูนย์ศิลปาชีพซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประชาชนชาวสกลนคร จากภาพชุดโครงการในพระราชดำริ

8. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประชาชนชาวสกลนคร

9. ครูแจ้งกำหนดการทัศนศึกษานอกสถานที่ ณ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ บ้านกุดนาขาม พร้อมทั้งร่วมสร้างข้อตกลง มารยาท ข้อพึงปฏิบัติในการเยี่ยมชม และกำหนดให้นักเรียนบันทึกผลในใบงาน “บันทึกการทัศนศึกษา”

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนทัศนศึกษา ณ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ บ้านกุดนาขาม โดยให้นักเรียนบันทึกผลลงในใบงาน “บันทึกการทัศนศึกษา”

สื่อการเรียนรู้

1. วัสดุทัศนศึกษา ชุด การทำมาหากินของชาวสกลนคร
2. ภาพผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยี
3. ภาพชุดโครงการในพระราชดำริ
4. ใบงาน “ทำเนียบอาชีพชาวสกลนคร”
5. ใบงาน “บันทึกการทัศนศึกษา”

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการอภิปรายถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพ
2. สังเกตการรายงานผลการศึกษาเรื่อง การทำมาหากินของชาวสกลนคร
3. สังเกตการร่วมกันอภิปรายผลการศึกษานานาชาติ ตามโครงการพระราชดำริและ

ศูนย์ศิลปาชีพ

4. การตรวจผลงานจากใบงาน “ทำเนียบอาชีพชาวสกลนคร”
5. การตรวจผลงานจากใบงาน “บันทึกการทัศนศึกษา”

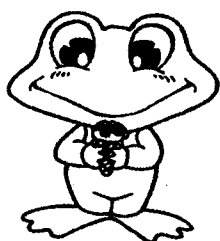
ใบงาน “ทำเนียบอาชีพชาวสกลนคร”

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1) 4).....
 2) 5).....
 3) 6).....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของชาวสกลนคร
 ตลอดจนการนำภูมิปัญญาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการทำมาหากิน
 ลงในตารางต่อไปนี้

ที่	ชื่ออาชีพ	สถานที่ประกอบอาชีพ
1.		
2.		
3.		
4.		

เอ!!! แล้วหน้าตาอย่างผม
 น่าจะทำมาหากินอะไรดีเอ่ย??

ใบงาน
บันทึกการทัศนศึกษา

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

ชื่อสถานที่

ความรู้ที่ได้จากการเยี่ยมชม.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ความประทับใจในการเยี่ยมชม.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย / ลงในระดับคะแนนทางขวามือ

เลข ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน												รวม คะแนน	ผลการ ประเมิน (เฉลี่ย)
	ความ กระตือรือร้น			ความมีระเบียบ วินัย			การให้ความ ร่วมมือ			ความรับผิดชอบ				
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

หมายเหตุ ให้พิจารณาประเมินเป็นระดับคุณภาพดังนี้

ดีมาก ให้คะแนน 2

พอใช้ ให้คะแนน 1

ควรปรับปรุง ให้คะแนน 0

แบบตรวจผลงานนักเรียน

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย / ลงในระดับคะแนนทางขวามือ

กลุ่ม ที่	ผลงานที่ประเมิน												รวม คะแนน	ผลการ ประเมิน (เฉลี่ย)
	การบันทึกข้อมูล			ความถูกต้องของ ข้อมูล			รายงานตรงตาม ขั้นตอน			เสร็จทันตามเวลา				
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

หมายเหตุ ให้พิจารณาประเมินเป็นระดับคุณภาพดังนี้

ดีมาก ให้คะแนน 2

พอใช้ ให้คะแนน 1

ควรปรับปรุง ให้คะแนน 0

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เมืองสกลนคร
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เวลา 3 ชั่วโมง

ความคิดรวบยอด

สกลนครเป็นดินแดนแห่งธรรมะที่มีองค์พระธาตุ และอนุสรณ์สถานของเกจิอาจารย์ชื่อดังหลายแห่ง ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นสถานที่เคารพนับถือและภาคภูมิใจของชาวสกลนคร

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนระบุชื่อสถานที่ที่สำคัญประจำจังหวัดสกลนครได้
2. นักเรียนอธิบายถึงคุณค่า ความสำคัญของสถานที่ที่สำคัญประจำจังหวัดได้
3. นักเรียนบอกวิธีการอนุรักษ์สถานที่ที่สำคัญได้

สาระการเรียนรู้

สถานที่ที่สำคัญประจำจังหวัดสกลนคร ซึ่งนอกจากจะมีความสำคัญเชิงประวัติศาสตร์แล้ว ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ พระธาตุเชิงชุม พระธาตุศรีมิ่งคง พระธาตุนารายณ์เจงเวง พระธาตุภูเพ็ก พระธาตุกุม พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ เป็นต้น

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูนำภาพโบราณสถานที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับประเทศมาให้นักเรียนดู พร้อมทั้งสนทนาเกี่ยวกับชื่อ สถานที่ตั้ง ตลอดจนคุณค่า และความสำคัญของสถานที่ดังกล่าว
2. นักเรียนระบุถึงสถานที่ที่สำคัญของจังหวัดสกลนครที่นักเรียนรู้จัก

ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนชมวิดิทัศน์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับสถานที่ที่สำคัญของจังหวัดสกลนคร
2. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับชื่อ แหล่งที่ตั้ง คุณค่า และความสำคัญของสถานที่ที่สำคัญจากการชมวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา ประกอบภาพชุดสถานที่สำคัญของจังหวัดสกลนคร และสถานที่อื่น ๆ ที่นักเรียนรู้จักและเห็นว่ามีความสำคัญ
3. นักเรียนร่วมกันอธิบายเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการเยี่ยมชมหรือทัศนศึกษาแหล่งโบราณคดี

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงคุณค่า ความสำคัญของสถานที่ที่สำคัญประจำจังหวัด สกลนคร มารยาทในการเยี่ยมชมหรือทัศนศึกษาแหล่งโบราณคดี
2. นักเรียนชมวิดิทัศน์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับสถานที่ที่สำคัญของจังหวัดสกลนครอีกครั้ง พร้อมทั้งเขียนสรุปเกี่ยวกับสถานที่ที่สำคัญของจังหวัดสกลนครในใบงาน “ทำเนียบแหล่งประวัติศาสตร์เมืองสกลนคร”
3. นักเรียนเขียนเรียงความในหัวข้อ “เที่ยวเมืองสกล ชมแหล่งประวัติศาสตร์”

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพชุด สถานที่ที่สำคัญของเมืองไทย
2. ภาพชุด สถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เมืองสกลนคร
3. วิดิทัศน์เพื่อการศึกษา “สถานที่สำคัญเมืองสกลนคร”
4. ใบงานเขียนเรียงความ “เที่ยวเมืองสกล ชมแหล่งประวัติศาสตร์”
5. ใบงาน “ทำเนียบแหล่งประวัติศาสตร์เมืองสกลนคร”

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

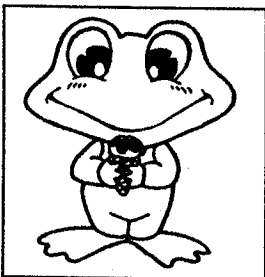
1. สังเกตการสนทนาเกี่ยวกับชื่อ สถานที่ตั้ง ตลอดจนคุณค่าและความสำคัญของโบราณสถาน
2. สังเกตการระบุถึงสถานที่ที่สำคัญของจังหวัดสกลนครที่นักเรียนรู้จัก
3. ตรวจสอบผลงานการเขียนเรียงความเรื่อง “เที่ยวเมืองสกล ชมแหล่งประวัติศาสตร์”

ใบงาน “ทำเนียบแหล่งประวัติศาสตร์เมืองสกลนคร”

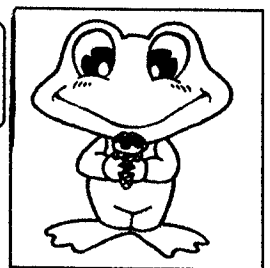
ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนจัดทำ ทำเนียบแหล่งประวัติศาสตร์เมืองสกลนคร

ที่	ชื่อแหล่งประวัติศาสตร์	ประวัติ / ความสำคัญ
1.		
2.		
3.		
4.		

เรามาช่วยกันจัดทำเนียบประวัติศาสตร์
เมืองสกลนครกันเถอะ !!! เพื่อน ๆ

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย / ลงในระดับคะแนนทางขวามือ

เลข ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน												รวม คะแนน	ผลการ ประเมิน (เฉลี่ย)
	ความ กระตือรือร้น			ความมีระเบียบ วินัย			การให้ความ ร่วมมือ			ความรับผิดชอบ				
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

หมายเหตุ ให้พิจารณาประเมินเป็นระดับคุณภาพดังนี้

ดีมาก	ให้คะแนน	2
พอใช้	ให้คะแนน	1
ควรปรับปรุง	ให้คะแนน	0

แบบตรวจผลงานนักเรียน

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย / ลงในระดับคะแนนทางขวามือ

กลุ่ม ที่	ผลงานที่ประเมิน												รวม คะแนน	ผลการ ประเมิน (เฉลี่ย)
	การบันทึกข้อมูล			ความถูกต้องของ ข้อมูล			รายงานตรงตาม ขั้นตอน			เสร็จทันตามเวลา				
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

หมายเหตุ ให้พิจารณาประเมินเป็นระดับคุณภาพดังนี้

ดีมาก	ให้คะแนน	2
พอใช้	ให้คะแนน	1
ควรปรับปรุง	ให้คะแนน	0

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 บุคคลสำคัญของจังหวัดสกลนคร
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เวลา 2 ชั่วโมง

ความคิดรวบยอด

จังหวัดสกลนครมีบุคคลสำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด ที่ควรศึกษา ค้นคว้า เพื่อจะได้รู้จักจังหวัดของเราให้มากยิ่งขึ้น และนำมายึดถือเป็นแบบอย่าง ในการดำเนินชีวิต

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนระบุชื่อ และความสำคัญของบุคคลสำคัญประจำจังหวัดสกลนครทั้งในอดีต และปัจจุบันได้
 2. นักเรียนแสดงความรัก และเห็นคุณค่าความสำคัญของบุคคลสำคัญได้อย่างมีจิตสำนึก
- สาระการเรียนรู้**

1. บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม
 - 1.1 นายจำลอง นวลมณี
2. บุคคลสำคัญด้านประวัติศาสตร์การเมืองการปกครอง
 - 2.1 พระยาประจันตะประเทศธานี (โง่นคำ พรหมสาขา ณ สกลนคร)
 - 2.2 นายเตียง ศิริขันธ์
3. บุคคลสำคัญด้านศาสนบุคคล
 - 3.1 พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต
 - 3.2 พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร
 - 3.3 พระอาจารย์วัน อุตตโม
 - 3.4 พระอาจารย์เทศก์ เทสรังสี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูนำภาพบุคคลสำคัญระดับประเทศมาให้นักเรียนดู พร้อมทั้งสนทนาเกี่ยวกับชื่อ ตลอดจนเกียรติประวัติของบุคคลเหล่านั้น
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงบุคคลสำคัญประจำจังหวัดสกลนครที่นักเรียนรู้จัก

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนชมวิดิทัศน์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัดสกลนคร
2. นักเรียนศึกษาใบความรู้ “เกียรติประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัดสกลนคร”
3. ครูอธิบายเสริม / เพิ่มเติมเกี่ยวกับเกียรติประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัดสกลนคร
4. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับบุคคลสำคัญอื่น ๆ ที่นักเรียนรู้จัก

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงเกียรติประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัดสกลนคร
2. นักเรียนสรุปสาระสำคัญที่ได้เรียนรู้จากใบความรู้บุคคลสำคัญ โดยบันทึกในใบงานที่

กำหนดให้

สื่อการเรียนรู้

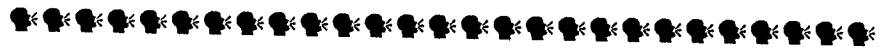
1. วิดิทัศน์เพื่อการศึกษา “บุคคลสำคัญประจำจังหวัดสกลนคร”
2. ใบความรู้ เรื่อง บุคคลสำคัญของจังหวัดสกลนคร
3. ใบงาน “เกียรติประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัดสกลนคร”
4. ใบงาน “บุคคลสำคัญกับจริยธรรมที่ถือเป็นแบบอย่าง”

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการร่วมสนทนาถึงบุคคลสำคัญประจำจังหวัดสกลนครที่นักเรียนรู้จัก
2. ตรวจสอบผลงานการวาดภาพพร้อมเขียนบรรยายประวัติบุคคลที่นักเรียนชื่นชอบในใบงาน “เกียรติประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัดสกลนคร”
3. ตรวจสอบผลงานการจับคู่ความสัมพันธ์ในใบงาน “บุคคลสำคัญกับจริยธรรมที่ถือเป็นแบบอย่าง”

ใบความรู้

บุคคลสำคัญของจังหวัดสกลนคร

บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม

นายจำลอง นวลมณี

ประวัติโดยสังเขป ท่านเป็นชาวสกลนครโดยกำเนิด เคยเป็นครูที่โรงเรียนอาชีวศึกษาหลายแห่ง ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด จนกระทั่งลาออกมาสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสกลนคร ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 เป็นต้นมา ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสกลนครมาโดยตลอด เป็นเทศมนตรีและนายกเทศมนตรีมาหลายสมัย และมีผลงานเด่นด้านศิลปวัฒนธรรมที่บ้านสกลนคร คือ เป็นคนแรกที่ฟื้นฟูรำมวยโบราณ จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ได้รับรางวัลชนะเลิศศิลปะพื้นบ้านอีสาน จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และได้รับคัดเลือกเป็นผู้มีผลงานดีเด่น สาขากีฬาและนันทนาการของภาคอีสาน จากสำนักงานคณะกรรมการสังคมและวัฒนธรรมแห่งชาติ และได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากสถาบันราชภัฏสกลนคร

จริยธรรมที่ถือเป็นแบบอย่าง คือ ท่านเป็นผู้ที่บำเพ็ญตนเป็นแบบอย่างที่ดี พึ่งตนเอง รู้จักคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ แม้ท่านจะประสบความสำเร็จในชีวิตครอบคลุมถึงขั้นคหบดีเมืองสกลนคร แต่กลับมา คิดฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้าน คือ รำมวยโบราณ ซึ่งนับวันจะเลือนหายไปให้กลับมา สืบทอดเป็นที่รู้จัก ของคนทั่วไป

บุคคลสำคัญด้านประวัติศาสตร์การเมืองการปกครอง

1. พระยาประจันตะประเทศธานี (โง่นคำ พรหมสาขา ณ สกลนคร)

ประวัติโดยสังเขป พระยาประจันตะประเทศธานี เดิมชื่อ โง่นคำ พรหมสาขา ณ สกลนคร
เกิดเมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2382 ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2466
ในตัวเมืองสกลนคร

ใน พ.ศ. 2427 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ผู้นับในตำแหน่งอุปฮาด ได้ดูแลรักษาเมืองสกลนครแทนบิดาหลายครั้ง และได้เป็นนายทัพยกไปปราบจลาจล ที่เมืองเชียงขวาง พุ่งเชียงคำ กรณีเงินฮ่อเข้าปล้นราษฎรเมืองสกลนคร ใน พ.ศ. 2430 ท่านจึงได้รับโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตรจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระยาประจันตะประเทศธานี ท่านได้ปกครองพัฒนาเมืองสกลนคร

ให้มีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นตามกาลสมัย ให้ชาวเมืองสกลนครได้มีความสุขตลอดมา พระยาประจันตะประเทศธานี (โง่นคำ) ได้ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองสกลนคร มาตั้งแต่ พ.ศ. 2430 ถึง พ.ศ. 2466 นับเป็นเวลา 37 ปี และรับราชการสนองคุณแผ่นดินรวม 51 ปี ท่านได้ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2466 รวมสิริอายุ 86 ปี ด้วยคุณความดีของท่าน ชาวเมืองสกลนครจึงได้ร่วมใจกันจัดสร้างอนุสาวรีย์ท่านไว้ ณ วัดแจ้ง เพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงคุณความดีของท่านสืบไป

จริยธรรมที่ถือเป็นแบบอย่าง

ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ท่านเป็นทั้งนักรบ นักปกครอง ที่มีความกล้าหาญ จากการที่ได้รับแต่งตั้งให้เกณฑ์กำลังไปช่วยรบและปราบจีนฮ่อทั้งสองครั้งจนสำเร็จ ย่อมเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความสามารถ กล้าหาญเด็ดเดี่ยวได้เป็นอย่างดี

ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เมื่อครั้งท่านได้รับแต่งตั้งให้รักษาราชการแทนเจ้าเมืองสกลนคร ซึ่งล้มป่วย ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างดีจนได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระศรีสุทนต์ และพระยาประจันตะประเทศธานีในกาลต่อมา

ความใฝ่ธรรมะ แม้ท่านจะเป็นนักรบ นักการปกครอง แต่ในส่วนหนึ่งท่านเป็นผู้ที่ใฝ่ใจธรรมะอยู่เสมอ จะเห็นได้ว่าท่านเป็นผู้นำในการสร้างวัดมากถึง 6 วัด ได้แก่ วัดแจ้งแสงอรุณ วัดศรีชมภู วัดศรีโพธิ์เมือง วัดศรีสุเมงค์ วัดยอดแก้ว และวัดดงมะไฟ เป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง

2. นายเตียง ศิริขันธ์

ประวัติโดยสังเขป นายเตียง ศิริขันธ์ เกิดเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2453 ณ บ้านเลขที่ 49 ถนนมรรคาชัย ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร บิดาชื่อ นายบุตรดี ศิริขันธ์ มารดาชื่อ นางอัม ศิริขันธ์

เมื่อครั้งหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นช่วงที่กระแสทางการเมืองกำลังรุนแรงอยู่นั้น ท่านได้ผันตัวเองจากการเป็นครูเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นเมืองสกลนคร โดยได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. จังหวัดสกลนคร ตั้งแต่ พ.ศ. 2480-2499 ได้มีโอกาสเข้าไปต่อสู่ทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในรัฐสภา ร่วมกับเพื่อน ส.ส. ในภาคอีสานหลายท่าน สถานการณ์ทางการเมืองในช่วงนั้นไม่สงบ เนื่องจากรัฐบาลกลางเกิดระแวงสงสัยการดำเนินงานของคอมมิวนิสต์ในหมู่ชาวอีสาน ซึ่งมีชาวอีสานบางคนเข้าร่วมกลุ่มกับชาวญวนอพยพในอีสาน โดยใน พ.ศ. 2477 มีการปฏิบัติการของกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งเรียกตนเองว่า คณะกรรมการแห่ง

สยามหนุ่ม นำโดยโฮจิมินห์ เริ่มปฏิรูปในอีสาน โดยก่อตั้งที่จังหวัดสกลนคร อุครธานี นครพนม หนองคาย เพื่อกลับไปต่อสู้กับเอกราชจากฝรั่งเศส จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาลไทยเกิดความระแวงสงสัยในพฤติกรรมของนายเตียง และกล่าวหาว่ามีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ จึงเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่ชีวิตของท่านในบั้นปลาย ต้องพบจุดจบโดยไร้ร่องรอย แม้แต่ญาติ ๆ และคนใกล้ชิด ก็ไม่สามารถที่จะรู้ได้ นอกจากผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ยุคมีดของ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์

จริยธรรมที่ถือเป็นแบบอย่าง

ความรักชาติ แม้ว่าในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ญี่ปุ่นได้เข้ามาใช้ฐานทัพในประเทศไทย ท่านได้เข้าร่วมกับขบวนการเสรีไทยเพื่อต่อสู้กับอำนาจของญี่ปุ่น ในที่สุดเมื่อสงครามโลกสิ้นสุดลง ไทยได้รับชัยชนะ ชาวสกลนครทั้งในอดีตและปัจจุบันต่างยกย่องให้ท่านเป็น วีรบุรุษของชาวสกลนคร

สร้างประโยชน์แก่สังคม ท่านนำเอาผลประโยชน์ที่ชาวสกลนครพึงได้จากงบประมาณแผ่นดิน มาสร้างสาธารณประโยชน์ เสียสละทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์ หา ส.ส. จังหวัดสกลนคร คนใดเสมอเหมือนมิได้

มองการณ์ไกลและมีความรับผิดชอบสูง ท่านได้วางผังเมืองสกลนครไว้โดยสร้างถนนไว้ล่วงหน้า และใช้เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ เช่น ทางเลียงเมืองในปัจจุบัน เป็นต้น

ไม่ย่อท้อต่ออำนาจที่ไม่เป็นธรรม ท่านรักความเป็นธรรม พร้อมที่จะต่อสู้กับอำนาจต่าง ๆ ที่ไม่เป็นธรรม ท่านต้องการแก้ปัญหาสังคมที่มีแต่ความเอารัดเอาเปรียบกัน ท่านจึงอาสาเข้าไปเป็น ส.ส. ซึ่งมีการต่อสู้อย่างรุนแรงในสภาหลายครั้ง

บุคคลสำคัญด้านศาสนานุกูล

1. พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต

ประวัติโดยสังเขป ท่านเป็นพระที่เน้นการปฏิบัติทางพุทธรู้ 13 ข้ออย่างเคร่งครัด จนได้รับการยอมรับว่า เป็นพระสายวิปัสสนากรรมฐานที่ได้รับการยกย่องจากศิษย์เก่าว่า เป็นพระอาจารย์ ใหญ่สายธรรมยุติกายฝ่ายวิปัสสนาธุระของภาคอีสาน ท่านได้ศึกษาฝึกปฏิบัติอยู่กับพระอาจารย์เสาร์ กนตสีโล ด้วยการบริกรรมภาวนา ด้วยบทคำว่า “พุทโธ” เป็นประจำ ท่านได้รู้ดวงควัตร แสงหาความวิเวก ไปในภาคอีสาน ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จาริกสู่ภาคกลาง กรุงเทพฯ ฯ ลพบุรี นครนายก ไปประเทศพม่า กลับมาเชียงใหม่ ผ่านไปหลวงพระบาง เข้าจังหวัดเลย อุครธานี แม้บั้นปลายชีวิตของท่านยังคงปฏิบัติพุทธรู้ 13 ข้ออย่างเคร่งครัด เมื่อชรภาพท่านได้พักอยู่ที่วัดป่าบ้านหนองผือ ตำบลนาใน อำเภอพรรณานิคม โดยมีพระเถระหลายรูปคอย

ปฏิบัติรับใช้ ท่านมรณภาพที่วัดป่าสุทธาวาส อำเภอเมืองสกลนคร ตรงกับวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2492 รวมอายุ 80 ปี และมีการจัดสร้างพิพิธภัณฑวัดป่าสุทธาวาส เพื่อนำพระธาตุของท่าน มาประดิษฐานพร้อมทั้งเครื่องอัฐบริวาร ให้ศิษย์และพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไปได้เคารพสักการะ กราบไหว้

2. พระอาจารย์วัน อุตตโม

ประวัติโดยสังเขป เป็นพระที่ปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทำให้ดูมากกว่าบอกให้ทำ ท่านจึงเป็นที่เคารพรักของศิษย์ทั่วไป ปฏิปทาของท่านคือความอดทน ไม่บ่นว่าร้อนมาก หนาวมาก ท่านคงคิดว่าพูดออกไปแล้วก็ไม่ทำให้อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงได้ จึงเงียบเสีย และคำว่าเหนื่อยมาก หิวมาก กระหายมาก ท่านก็ไม่เคยบ่น

ใน พ.ศ. 2504 ท่านได้รับอาราธนาอิมินต์ทางกรุงเทพฯ ๑ พร้อมด้วยพระคณาจารย์อื่น ๆ อีก 4 รูป คือ พระอาจารย์บุญมา ฐิตเปโม พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมมวโร และพระอาจารย์สุพัฒน์ สุขกาโม ไปขึ้นเครื่องบินที่จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2523 เมื่อเครื่องบินมาถึงจังหวัดปทุมธานี อำเภอคลองหลวง เครื่องบินได้ประสบพายุหมุน และประกอบกับฝนตกหนัก เครื่องบินจึงเสียหลักตกลงท้องนาเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พระอาจารย์วัน อุตตโม พร้อมด้วยคณะถึงแก่มรณภาพพร้อมด้วยผู้โดยสาร

3. พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

ประวัติสังเขป พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร เป็นพระที่มีเมตตาจนได้รับการยกย่องว่าเป็นเทพเจ้าแห่งอีสาน ไม่ว่าท่านจะไปอยู่ ณ ที่ใด ผู้คนก็จะพากันไปกราบนมัสการท่านด้วยความเคารพ ท่านจะต้อนรับทุกคนอย่างเสมอหน้ากัน ไม่มีเด็ก ไม่มีผู้ใหญ่ ไม่มีคนจนคนรวย ไม่มีข้าราชการผู้ใหญ่ ผู้น้อย ทุกคนได้รับความเมตตาเอื้ออาทรเสมอหน้ากันทุกคน ท่านไม่เคยต้อนรับใครเป็นพิเศษ ดังนั้นท่านจึงเป็นพระของประชาชน ท่านมักสอนศิษย์เสมอ ๆ ว่าทุกคนจะต้องเข้าหาพุทธสงครามสักวันหนึ่ง คือการต่อสู้กับมัจจุราช เมื่อถึงวันนั้นแต่ละคนจะต้องต่อสู้เพื่อตนเอง และสู้โดยลำพัง ผู้ที่สู้ได้ดีจะไปดี คือ สู้ทุกคติ ผู้ที่เพลี่ยงพล้ำจะไปร้าย คือ สู้ทุกคติ สิ่งที่จะใช้เป็นอาวุธต่อสู้มีถึงเดียว คือสติ

4. พระอาจารย์เทศก์ เทสรังสี

ประวัติสังเขป พระอาจารย์เทศก์ เทสรังสี ท่านเป็นพระที่มุ่งศึกษาหลักธรรมะจากครูบาอาจารย์ คือ พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ซึ่งถือเป็นพระอาจารย์เทศก์ เทสรังสี เป็นธรรมเนียมของ ท่าน ท่านเป็นพระที่ได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่ในสายพระป่า สายธรรมยุติกนิกาย

ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน ท่านได้ฝึกและอบรมสั่งสอนศิษย์และประชาชนทั่วไปด้วยหลักธรรมล้วน ๆ ไม่ยึดติดกับเครื่องกลางของขลัง ท่านได้กล่าวบรรยายไว้ในหนังสือ “สิ้นโลกเหลือธรรม” ไว้ว่า ...โลกคือจิตของคนเรา มาหลอกลวงให้หลงในสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็นจริงเป็นจัง แต่แล้วสิ่งเหล่านั้นเป็นเพียงมายาเท่านั้น เกิดมาแล้วก็สลายแตกดับไปเป็นธรรมดาของมัน โลกอันนี้ มันหากเป็นอย่างนั้น อย่าถือว่าเป็นของเรา ถือเอาไม่ได้อะไร ไม่ถือก็ไม่ได้อะไร ปล่อยวางเสียให้เป็นของโลกอยู่ตามเดิม และท่านไม่ยึดติดในเรื่องโชคชะตา ท่านยึดหลักคำสอนและการปฏิบัติเป็นแนวทางสำคัญ ...